

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IV. Afflictio docet prudentiam, & modestiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

DEVM, partim quotidianâ hac morte frangeret se ipsum. Hoc discamus, & in Patientiæ gymnasio multum profecimus. Addo quod dicta firmet.

§. V.

Constantinus Imperator verè Magnus Byzantinos non felici prælio aggressus, nec sine suorum clade, fatigatus ac mœrens ex acie redit. Iamque dies in noctem ibat, cum Imperator multum de diebus quid ageret, obrutu assiduo suspexit cælum, illudque caëdis suspitibus vocavit ire vota. Et en auxiliare prodigium.

Dum Constantinus tam pius ac sollicitus in altum oculos tollit, scripturam è stellis observat, in hæc verba signatam: *Invoca me in die tribulationis, & eruam te, & glorificabis me.*

Ad omen raptâ sublime principio non nihil expavit Cesar. Ed mox pavore in lætitiâ vertente, avidissimè oculos eâdem viâ remisit ad cælum, ubi iam altum vidit ostentum, expressam è stellis crucem, & circum eam hæc omnino verba: *In hoc signo vinces.* His è cælo taciturnis vocibus animatus Imperator, paucis post diebus en aciem contra Byzantinos denuo exivit, & illustri victoriâ potitus est, simul & Byzantium expugnavit. Ab his caëstibus prodigiis majori deinceps veneratione Crux esse coepit.

Quisquis, ô homo, tuis miseris turbatis, erige vultum, suspice cælum, & exhortationis divinæ conceptissima verba perlege: *Invoca me in die tribulationis, & eruam te, & glorificabis me.*

Te ipsum vince, Deumque tibi precibus concilia, & quidquid hostium occurrerit, de facili superabis. Hic Augustinus sollicitè monet, ne fortè cum Deo expositus, dicâsque: *illi speraverunt, & liberasti eos; ego speravi, & dereliquisti me: & sine causâ credidi in te, & sine causâ nomen meum scriptum est apud te, & nomen tuum scriptum est in me.* Hoc nec orationem sapit, nec mortificationem, sed impiam contra DEVM exprobrationem.

Tu si sapias, dic potius quod idem Augustinus suggerit: *Tu es ipse Rex meus, & Deus meus. Tu es ipse, non enim mutatus es. Tempora mutata video, creator temporum non mutatur. Tu me soles ducere, tu me soles regere, tu mihi soles*

subvenire. Tu refugium factus es nobis, Domine, ut nasceremur, qui non eramus: tu refugium, ut renasceremur, qui mali eramus: tu refugium ut pasceres desertores tuos: tu refugium, ut erigas & dirigas filios tuos: tu refugium factus es nobis. A te non recedimus, cum libera veris nos ab omnibus malis nostris, & impleveris nos bonis tuis. Bona dâs, blandiris, ne fatigemur in viâ. Corripis, cadis, percuis, dirigis, ne aberremus à viâ. Sive ergo blandiris, ne fatigemur in viâ, sive castigas, ne aberremus à viâ: Domine, refugium tu factus es nobis.

Sic precari docet patientia. Optimè dixit Chrysostomus: *Oratio merces est calamitatum: orationis adjutivum, jejunium est. Efficacissimè rogat, qui seipsum illi, quem rogat, mortificatione crebra sacrificat.*

CAPV T IV.

Afflictio docet Prudentiam, & Modestiam.

Fvit è civibus Cesarimontanis in Belgio vir laude dignissimus: Hic alii ad scholas ducturus primis litterarum elementis erudiendum, ut serium se patrem monstraret, ita rem aggressus est. Integrum scoparum fascem, velut ludimagistro munus, sub pallium accepit, & ad filium: *Adestum puer, inquit, ad scholas ducendus es. Scholarum tunc Rector fuerat Nicolaus Steeger, vir egregius; huic unâ cum puero hic civis se sistens: Tibi domine, inquit, hunc filium meum trado, optimis disciplinis imbuendum, illumque tuæ curæ commendatissimum esse cupio. Quod si minùs morigerum se gerat, virgis, obsecro, ne parcas, & cum*

dicto pallium reduxit, obtulitque bene magnum virgarum fascem, addiditque liberali sponcione: *Quod si has consumpseris, alteras è bonam frugem edecare. Narrat hoc celeberrimè è divi Francisci familiâ ecclesiastes Philippus Bosquier, qui tunc puer in eodem illo Houdano gymnasio litteris studebat.*

Salomon de indole puerili differens: *Stultitia, inquit, colligata est in corde pueri, & virga disciplina fugabit eam.* Christus gymnasiarchus sapientissimus, cui nostra indoles perspectissima est, ut infantiam nobis ac petulantiam excutiat, non parit virgis, flagellat enim omnem filium quem recipit, imò ut Siracides loquitur, *asiduât illi flagella.* Sed hoc inde fitis sic flagellatis emolumentum est, stultitia in illorum corde colligata virga disciplina fugatur. Ita Prudentiam, & Modestiam, seu Humilitatem discunt, uti iam ostendimus.

§. I.

At primò quidem Prudentiam nos docet, correctio. Hebræus vates Ezechiel animal vidit admirandum, quod hominis, leonis, aquilæ ac bovis quadruplex vultus insigniebat. Cùmque hoc idem iteratò vidisset, pro bovillo, Angeli Cherubici vultum vidit substitutum. Quid hoc rei? Quid bovi cum Angelo, cum Cherubino? Non idem, dices, animal fuit, sed aliud. Imò verò idem fuit. Testis Ezechiel ipse: *Ipsum est animal, inquit, quod videram juxta fluvium Chobar.* Quâ igitur ratione frons bovis, in faciem Cherubicam migravit?

Hebræi idiomate Cherubim, idem est, quod Magister, quod cognitionis, ac scientiæ multitudo. Ecce res; jam mysterium evolvimus. Bos præcis symbolum laboris, cuius patientissimum est animal, nam & curribus, aratro, & rhedis jungitur, ad arandum, ad trahendum, imò etiam ad triturandum habilis, vera laboriosus, si hominis effigies. Atque huic tali bovi Spiritus divinus faciem Cherubicam assignat, quâ præceptorem laboriosus & multæ experientiæ gnarum monstrat. Et rationem audi à Siracida: *Vir in multis expertus cogitabit multa, & quæ multa didicit, enarrabit intellectum.* Hic certè Siracides experientiam è plurimis afflictionibus acquisitam laudat, nam ipse sui optimus interpres: *Qui non est tentatus, ait, quid scit?*

Ex his satis liquet, Afflictionem non tantum æternæ voluptatis, sed etiam Christianæ Prudentiæ matrem esse. Afflictio faciem Sapientiæ in mœnus tradit. Suo id exemplo firmans Siracides: *Multa, inquit, vidi errando, & c. Aliquoties usque ad mortem periclitatus sum horum causa: dum scilicet prudentiam quæro. En ut frontem bubulam aboleat Cherubica; en ut experientiam ab ærumnis haustam comitetur prudentia! Ex iis quæ quis tolerat, & seipsum, & alios, sed & Deum nosse incipit, dum rerum fluxarum vanitatem, ingenii humani varietatem, inconstantiam ac mutabilitatem sortis; dum deceptiones ac fraudes innumerat, dum miseras & clades infinitas cogitat. Atque hinc paullatim discit reprobari malum, & eligere bonum. Quisquis non sapius velut lana pectine ferreo pexus est, quid scit nisi otiari, & delicias sectari? Verissimum est etiamnum illud Annæi: *Melius in malis sapimus. Felicitate corrumpimur.**

Iobus quæstionem maximè seriam ponens: *Sapientia, inquit, ubi invenitur, & quis est locus intelligentiæ? Sibi que ipsi hæc respondet: Nescit homo pretium ejus, neque invenitur in terrâ suavitæ viventium. Profectò actiosa illa sapientia, quæ digito monstrat, quanti caduca, quâti sint æterna, non reperitur in ædibus quas Abundantia & Opulentiâ beant, ubi bachanaliam vivere quotidiani moris est, hic Abundantiæ & Opulentiæ, Incuria, Stultitia, Insania cognatæ Deq semper sunt proximæ. Enimverò quid stultius, quàm rerum vilissimarum*

Niceph. l. 7. c. 59 post med. Bapn. ex 80 tom. 3. An. 318.

Psalm. 49. vers. 15.

Psalm. 49. vers. 15.

Aug. 10. 8. in Psalm. 43. post inimi. mihi p. 158.

August. loco citat.

Aug. 10. 10. serm. 4. De Verbis Domini su.

Chryl. ho. 3. de Pat. Iobi. & hom. 5. in Matt.

Phil. Bosq. De Care. Bapt. con. 2. mihi p. 60. Prov. c. 21. vers. 15.

Heb. c. 12. vers. 6. Eccli. c. 30. vers. 1.

Ezech. c. 10. vers. 15.

Quid significet Cherubim. Bos præcis symbolum laboris, hominis effigies.

Homini faciem Cherubicam assignat, quâ præceptorem laboriosus & multæ experientiæ gnarum monstrat.

Eccli. c. 34. vers. 9.

Ibid. v. 17.

Ibid. v. 12. & 13.

Isai. c. 70. vers. 15. & 16.

Seneca epist. 95.

Iob c. 28. vers. 21. & 24.

Greg. in illorum lucro laetari, & aeterna bona perdere? Gregorius id asserens: Tanto, inquit, verius stulti sunt, quanto magis perdetes in minimis laetantur.

Quod Romanus Sapiens de virtute dixit, idem affirmari potest de hac ipsa, de qua loquimur Prudentia, seu Sapientia: Altum quiddam est, regale, invictum, infatigabile, nec satietatem habet, nec poenitentiam, immortalale. In templo eam invenies, in foro, in curia, pro muris stantem, pulcherrimam, coloratam, callosas habentem manus. Sapiens Hebraeus meliore spiritu calefens: Virga, inquit, atque correptio tribuit sapientiam.

§. II.

IN Tobia oculorum tenebras fel piscis emendavit. Fellex calamitatis amaritudo nobilissimum & certum pharmacum est ad marcentem illum ac hebetem visum restituendum, qui non videt quam omnis vita sit misera, brevis, errorum plena, aeternarum referentissima, morti semper proxima, momentanea casura; qui non videt quam sollicitudine ac laboriose melior & aeterna vita sit quaerenda: ad hanc, inquam, oculorum caliginem abstergendam non est potentius, non est salubrius collyrium, quam Afflictio. Siquidem homo afflictus & aeger tandem in se descendit, & ipse sibi objicit: En fallacias Mundi: hoc praemium ab illo est, hac sportula suos clientulos mundus donare solet: hoc ambiebas, hoc jam habes ut nactus: tute tibi hoc intrivisti, tibi exedundum erit. Et nunquid jam vides, jam sentis, quem & fecerem, & amorem post se relinquitur turpis voluptas? quae cito implet, & taedio est, & post primum inperitum marcescit, & saepe cum maxime delectat, extinguitur. Sed nunquid jam tandem vel experientiae credis? Te haecenus Achillem esse autumabas, & inexpugnabilem hircocem, qui etiam provocare auderet adversa: Nempse talis es, ut video. Vix tangeris, & cadis. Tunc ille magnanimus & patientis, tu fortis ille ac constans, qui cum Petro & vincolorum & mortis societatem jurabas, jam levi flatu dejiceris, jam hoste vix viso jaces. Haec sui ipsius ad se ipsum in afflictione cohortatio est.

Videte obsecro, ut fel istud afflictionis oculos caligantes corrigat, ut clausos aperiat & diducat! Hieremias vates hoc ipsum dilucidissime confirmat his omnino verbis: De excelso misit ignem in ossibus meis, & erudit me. Hinc illud a beato Gregorio verissime didicimus: Oculos quos culpa claudit, poena aperit. Hinc etiam aeternus cum Hieremia recte dixerit: Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis ejus. Castigasti me. & eruditus sum quasi juvenculus indomitus: quia tu Dominus Deus meus.

Non ratio miseri ac miserabiles sumus, & quod omni miseria miserius est, miseros nos esse ignoramus, eumque inter hostes numeramus, qui nos miseri annumerat. Hac in re par illis factimus, qui negant ardere domum suam, quam diu ignem intra penetralia, posse sopiri credunt: at ubi flamma per fenestras vi eluctata, jam etiam in tecto grassatur, tum denique vicinorum auxilia implorantur; res amplius dissimulari non potest; incendium ipsum loquitur: ita nos tuum deum in adversis sapimus, cum ea ferio sentimus. Ita, sola vexatio dat intellectum aulicis. Nam & Siracida teste: Pungens oculum deducit lacrymas, & qui pungit cor, profert sensum. Siquis subita contumelia petatur, aut injuria laedatur inexpectata, aut calamitate quavis alia ex improviso percellatur, hic tempus est sui ipsius experiendi, hic elucet quam ille repentina clade percussus homo sit mitis, quam patiens, quam modestiae ac verae Humilitatis memor. Et quamvis paululum offendat turbetque, tamen si sapit, mox animum recipit, sensumque punctus elicit; monstrat patientiam, mansuetudinem, exerceat, exhibet modestiam. Nimirum,

A Flagella & doctrina, inquit Siracides, in omni tempore sapientia.

Annai Senecae scripta pleraque omnia divinum quid spirant, cedro & auro exaranda: inter haec tamen primas sibi & palmam videntur ea vindicare, quae ab exilio ad matrem Helviam sunt missa. Adeo Romanus hic Sapiens tunc magis sapuit, cum minus quae solarentur, ad manus habuit. Ita discipuli in Patientiae gymnasio quotidie proficiunt, fiuntque prudentiores plagis. Verbera erudiunt. Sic & piscator laesus sapit, si quae prudentior post ictum scorpiae. Ajunt piscatorem praedae nimis avidum, sagena praeproperas manus iniecisse, sed a latente scorpione percussum dixisse. In postremum non tam praecipue verticulum invadam, sapientium ictus.

Non aliter nobis ratiocinandum. Nam ubi sanato calamitate vulnere, impatientia nos peccasseprehenderimus, mox in nosipos versi dicamus: En bubale ferox & impatiens, qualem te gerebas in hac afflictione, quam delicatum & impatientem! Videbaris caelo detracturus Lunam, ita furebas. Haecine Christiana patientia est? sic caelum aspiramus, & vel acus punctiunculam horremus, levissima quaeque recusamus pati? Quare deinceps alium te postabis, magis memor patientiae.

§. III.

Leges Mosi tradidit Deus inter tonitrua & fulmina, dum mugiret caelum, & ignes jaceret: quo illud significabatur, ad divinas leges nunquam nos attentiores esse, quam cum calamitarum fulmina in nos ruunt, cum grandine diversarum cladum infernurrur; hic arreptis stamus auribus, nosque omnia facturos amplissime pollicemur. Ergo fac jam sanus, quod facturum te recipiebas aegrotus. Nam si Deus tam formidabilis est cum legem dat servandam, quantum erit formidabilior, cum non servata rationes pollet.

Hic libet quaerere: Quoties, obsecro caelestes delicias aeternalesque voluptates, quoties inferorum ignes ferio atrentaeque meditamur? Heu raro, & perfunctorie. Quando igitur ipsi vix inquam in haec seria & salubria cogitationem intendimus, Deus incuriam nostram commiseratus in gymnasio Patientiae haec nobis cogitanda subjiciens: Huc, inquit, animum defige, ac cogita, o homo, si te morbus non gravissimus sic excruciat, & quomodo torquebant damnatorum dolores aeterni? Si unicus deus verminans dies, non est que panem ad insaniam affligit, qui saeviet in desperatissimos illos captivos vermis conscientiae? Si podagra, si calculus, si colica hominem in molli lectulo sic excruciant, quomodo cruciabit ignis aeternus, flamma nunquam extinguenda? Cogita, alii, cogita; quidquid iam pateris, aciculae punctiuncula est; merissimus locus est; quidquid te jam cruciat. Qui vero poterit habitare de nobis cum igne devorante, cum ardoribus sempiternis?

Eam subinde nobis persuasivam induimus, ut dicamus: Nequeo ultra hunc hominem sustinere; hoc amplius tolerare non possum; quis haec diutius ferat? Et quomodo sustinebis, mi homo, damnatum omnium & diabolorum societatem, quomodo feres cruciatu assiduos, maximos? Si Deus sic punit in locotentia, quomodo puniet, ubi non est spes misericordiae? Igitur quotiescunque ureris, & aegre tibi est, cogita, & dic tibi ipse: En specimen inferorum, sed plane pictum! en gustulum gehennae, sed profusumississimae! improbos illic alii sepeliunt uruntque ignes, quod pateris, suave est ad aeterna supplicia collatum. Mature igitur discite sapere, & intelligere.

Siracides hoc ipsum optans: Quis, inquit, superponet in cogitatu meo flagella? Siquidem hac tantum sentire parum

Calamitatis amaritudo est nobilissimum pharmacum:

Non autem Mundi voluptas,

Threnor. cap. 1. vers. 13. Thren. c. 3. vers. 1. Hier. c. 31. vers. 18.

Isai. c. 28. vers. 19. Eccli. c. 22. vers. 24.

Idem Sirac. vers. 6.

Cum Deus leges Mosi tradidit inter tonitrua & fulmina.

Isai. c. 33. vers. 14.

Es. li. c. 13. vers. 2.

parum est (quis enim est, qui ea non sentiat?) nisi & cogitationem intendamus, & dolores nostros brevissimos cum illis sempiternis aequo ratiocinio comparemus, denique fateamur, nostros & luctus ad illos umbram esse & somnia.

Quemadmodum verò Deus in Patientiae gymnasio, gehennae lacrymas nobis offert prælibandas, ita felicitatis aeternae delicias ingerit gustandas. Nam bonæ mentis homo, ubi tot molestiis ac miseriis, tot moribus ac doloribus arserit, cum Paulo ingemiscens: *2. Cor. c. 1. vers. 8. Supra modum (dices) gravati sumus, supra omnem virtutem, ita ut tædeat nos etiam vivere. Quid ergo proximum est? Ad te, mi Deus, toto pectore suspiro; tua domus & valde tuta, & ampla nimis est, à qua tædia, miseriae, dolores, & arumnae omnes exulant, nullus ibi Morbis aut Morti locus est: voluptates illic merissimæ & aeternæ.*

E diverso hæc apud nos mera tædia, mœrores merissimi; omnia luctus & dolor occupant. Quare, mi Domine, corporis mei tugurium (si tamen debita poscam) impelle ad ruinam, nil moror; ruat hoc, modò ego ad te migrum. Ad rivus Babylonis sat diu lamentis adullis; cithara mea ad salices suspensa jam pridem conticefecit; caelestis mihi Sion in animo est: Ad te, Deus, cupiditate rapior inexplibili.

Atqui hoc sapere est, hoc intelligere. Ita nos Patientiae gymnasium docet Prudentiam.

§. IV.

Vti Prudentiam, sic & Modestiam, seu Humilitatem docet Patientiae gymnasium. Qui sui despicentiam in hac scholâ non discit, nusquam discet. Mosis olim Deus præcepit, manum in sinum mitteret; misit, aut ubi eam retraxit, leprâ infectâ reperit. Quid hoc novi prodigii? Ecce nam non augustius miraculum patratum est, quod saltem horrore non esset? Theodoretus ad hoc quaestionis: Mosen, inquit, divinum Numen monuit, ne tanti dus populi futurus, se insolenter efferret, sed in humilitatem submitteret. Nam illâ manu ingentia patratum erat miracula: ne igitur eam venerabundus exoscularetur velut prodigiorum auctorem, leprâ foedatam Deus objecit, ut Moses tot editis à se mirandis operibus, diceret nihilominus: *Non manus nostra excelsa, sed Dominus fecit haec omnia.*

Rex Macedo Alexander cum in Indiâ vagaretur, & gentes, ne finitimis quidem satis notas, bello vastaret, in obsequio cuiusdam Erbis dum circuit muros, & dum imbecillissima moenium quaerit, sagittâ ictus, diu perledere, & incepta agere perseveravit. Deinde cum represso sanguine, sicci vuneris dolor crederet, & crus equo suspensum paulatim obtorpisset, coactus abfistere: Omnes, inquit, jurant, me Iovis esse filium, sed vultus hominem esse me clamat. Nimirum iam homo es, Alexander, qui te paulò ante suscitabaris esse Deum.

En, quàm facili negotio in Patientiae gymnasio discamus alas submittere, & cristas ponere. Quisquis hæc discipulum agit, modò non penitus sit indocilis & stupor, de rebus suis omnibus hoc demum pronuntiat: Opes quidem mihi sunt, nec deest plurimorum favor, adest rerum agendarum gratia, auctoritatis magnæ sum, encomiis & honoribus afficior, in caelum evchor: Sed hem, quoties ego in terrâ repo? quàm multa hominem esse pronuntiant, illinc euras, hinc morbi, istinc miseriae infinitæ me vellicant, & quid hæc omnia clamant, nisi hominem esse, fragilem, mortalem, malis omnibus obnoxium!

Eleganter Chrysothomus de Orbe hoc inferiore disserens: Deus, inquit, non tantum mirabilem & magnum fecit Mundum, sed & corruptibilem, & marcescibilem. Quod in Apostolis fecit, hoc & in toto

Mundo. Quid autem in Apostolis fecit? quoniam si Deus permittit Apolos in continuis laboribus esse ne Di haberetur. *2. Cor. c. 4. vers. 7. 1. Tim. c. 5. vers. 23. 2. Tim. c. 4. vers. 20. Philip. c. 2. vers. 27. Quid miramur? habemus thesaurum in vas fictili- bus, quæ collisive levissimo franguntur. Hinc & Apostolorum aliqui in morbis panè continuis. Nam Timotheo vinum modicum permittitur, propter stomachum & frequentes infirmitates. Trophimus Mileti relinquitur infirmus. Epaphroditus usque ad mortem infirmatur. Quales Apostoli, dicat quis, sunt hi viri, quos non luge- gestus, sed lectus & morbus detinet.*

Sed norit iste, in gymnasio Patientiae Humilitatem ante omnia sanctissimis quibusque viris, ipsis etiam Apostolis descendam. Sic, inquit Bernardus, Pauli extol- *Bernard. de gradib. Hu- mil. c. 1. Superb. sin. mihi pag. 975. Sicut enim medicus non solum unguento, sed igne utitur & ferro, quo omne quod in vulnere sanando superfluum excreverit, fecerit & urat, ne sanitatem, quæ ex unguento procedit, impediatur: sic medicus animarum Deus, huiusmodi anima procurat tentationes, immittit tribulationes, quibus afflictæ & humiliata, gaudium veritatis in luctum.*

§. V.

Quidquid ergo tolerandum veniat, submittamus nos in omnibus divinæ ferulae. Nemo dixerit: Atqui ego tam gravia non merui; extra culpam sum, inique patior. Impie, damnatae voces. His longè meliores sunt: Ego quidem iuste punior, nam digna factis recipio; & quamvis mihi non videar, hoc quidem tempore, & ob hanc noxam tam rigidè puniendus, nihilominus quod res est, malum commerui millies. Itaque nunquam non iustissime punior, idque semper meo bono, sic enim periculum mei facio, me nosse disco. Siraicada verbum est: *Viri in multis expertus cogitabit multa.*

Ille Romanorum terror Annibal, Suidâ teste, septemdecim annos sub dio egit, bellicis cladibus exercitissimus dux, & qui non immeritò de se gloriarus: Me senem, aiebat, ætas & jam secundæ, jam adversæ res ita erudierunt, ut rationem sequi quàm fortunam malim. Non temerè incerta casuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. Ego humanæ infirmitatis memor, vim fortunæ reputo, & omnia quæcunque agimus, subiecta esse mille casibus scio. Quod si secundis rebus deâ quoque mentem Deus daret, non ea solum quæ evenissent, sed ea etiâ quæ evenire possent, reputarem: satisque eorum documenti in omnes casus sum. Liceat igitur cum Secundo exclamare: *O Plinius in quavis utile est ad usum secundorum per adversa venisse. Sed Panegy. d. quàm etiam Christianum & Modestiam congruum est, in adversis non inique se castigari agnovisse.*

Egyptii proregis fratres aculabantur furti (ut supra demonstravimus) nam in os illis obiciebatur: *Scyphus quem furati estis, ipse est in quo bibit dominus meus. Potuissent illi obducere: Nequaquam fures sumus, nec calumniam istam ferimus, infantes proflus arguimur. Sed ego, viri, refricite memoriam; longè plus quàm mille scyphos sublegistis. Plagiarii estis, Iosephum ipsum furati: idque ante viginti tres annos, non meministis? Grandè hoc & turpe plagium est omni supplicio vindicandum. Hic fratres Iosephi quamvis ut- cunque*

Cyr. Deus præcepit Mosis ut magnum in sinu mitteret.

Deu. c. 32. vers. 27. Sen. ep. 59. post mod. Plutarch. in Alex.

Chrys. 18. 9. hom. 10. ad pop. Ath. med.

Eccl. c. 34. vers. 9.

Suidas vit. Annib. m. p. 80. Liv. lib. 10.

Part. 1. c. 6. §. 8. Gen. c. 44. vers. 5.

cumque rudes homines, reos se facti cum laude : Deus, inquit, invenit iniquitatem servorum tuorum : en omnes servi sumus domini mei. Sed & illud praeclarissime dixerunt : Merito haec patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum.

Sic & nostrum quisque in adversis omnibus & sentiat, & loquatur : Merito haec patior, merito, meritissimò.

In Patientiae gymnasio, & principium, & medium, & ultimum est Humilitas: sine Humilitate nihil discitur, nihil retinetur, nihil proficitur. Ut hanc discamus ante omnia, beatissimos illos dies assidue cogitemus, quibus inter triumphos cantabimus : Letari sumus pro diebus quibus nos humiliasti, annis quibus vidimus mala. Deus quos non affligit, hos aut odit, aut tanquam ignavos, nec ad discendum idoneos praeterit.

CAPVT V.

Afflictio variè utilissima, & plerumque quae nocent, docent.

Hebronis rex David in bene beneficiis affectus à Deo, ne ingratus mereretur, exclamavit : Bonum mihi, Domine, quia humiliasti me. Cur verò potiora obliviscitur, cur non agit gratias quod pedum scepro, stramineum pileum coronam regiam mutavit, quod ab ovibus, in solum evehctus, à pecoris custodia ad purpuram transierit? haec, inquam, amplissima gratiarum actione dignissima fuissent.

Equidem rex David illorum minimè oblitus, singulare, ingens beneficium censet ex opitione regem se factum, at longè majus aestimat, quod è rege Deus medicum se fecerit, uti profus fuit, cum fugeret Absalonè filium. Hoc beneficium majus omnibus visum est, de hoc amplissime gratias agens : Bonum mihi, ait, quia humiliasti me. Dixerit Ioseph Pharaoni, Bonum mihi quia exaltasti me : dixerit Ruth suo Bozio, Bonum mihi quia ditasti me : dixerit Esther conjugii regio, Bonum mihi quia coronasti me : dixerit Machabeus Assuero, Bonum mihi quia honorasti me : dixerit Tobias Angelo, Bonum mihi quia illuminasti me : dixerit Naaman Eliseo, Bonum mihi quia mundasti me : dixerit claudus Petro, Bonum mihi quia sanasti me : dixerit Lazarus Christo, Bonum mihi quia ad vitam revocasti me. At rex David inter maxima beneficia reponens : Bonum mihi, ait, quia humiliasti me : Bonum mihi, Bonum omnino. Nam hoc mihi longè utilius, ideo & charius, quam si aureos à te montes accepissem. Cur hoc, obsecro, huic regi tam Bonum? Ut discam justificationes tuas. Haecenus, ait, caelestis curiae stylum non satis intellexi, quid divini juris esset, ignoravi; nunc demum Iureconsultus fio, sed in Academia Patientiae. Hic nemo ductus, nisi humiliter. Bonum itaque mihi, o Domine, quia humiliasti me. Iure merito David maximas refert gratias, non quod ditatus & exaltatus, sed quod humiliatus sit. Humiliatus, (sic loquamur) & afflictio homini longè utilissima est. Afflictio Fortitudinem & Fidelitatem, Afflictio Commiserationem & Absinentiam, Afflictio Orationem, & Mortificationem. Afflictio Prudentiam & Modestiam, exactè docet, uti jam demonstratum est.

Addimus : Afflictio homini non nimis impatienti universè utilissima est, ut verum sit illud : Quae nocent, docent. Hoc Graecus apud Herodotum testatus : Mei casus, inquit, fuerint quidem ingrati licet, mihi tamen exitere disciplinae. Quae nocent, docent. Quod Graeci tam breviter, quam eleganter dicunt, παύνηματα, καὶ διδάσκαλα. A plagis sapimus. Atque hoc ipsum paulò uberius demonstrabimus.

§. I.

Iobus admirandam Dei Providentiam dilatans : Tob c. 26. Qui ligat aquas, ait, in nubibus suis, ut non erumpant praevertit deorsum. Divine providentiae est aquas aëreas claudere, & velut panno aut veste constringere ne diffundat. Harum aquarum vehiculum nubes, & instar equorum venti sunt, qui alveos illos per orbem quaquaversus trahunt. Quod si Deus has aquas uno impetu in terram praecipitari sineret, plus equidem obessent quam proficerent, sed quia stillatim & guttatim defluunt, secundo illas plu terram irrigant. Si contingerit aquas, ait Tobus, omnia succubunt, & si miserit eas, avertit terram, sicut in diluvio, cum dimissa agmine facta praecipites ruebant. Sic igitur providentissimus Deus illam aquarum molem temperat, ut eam non penitus detinendo agris subtrahat, nec subito emittendo agros suffocet : medium tenet.

Aqua in divinis paginis symbolum sunt Afflictionis. Hinc psaltes regis dixit : Intraverunt aquae usque ad symbolum animam meam. Quomodo Deus pluvias sic Orbi temperat, ut nec illarum defectus noceat, nec copia (nisi cum punire vult noxas) sic & labores omnes ac dolores nostros ita modificatur, ut non desolatio, ne torpeamus, nec tamen omnis intercidat consolatio, ut succumbamus. Atque hoc regius vates petit : Non me derelinquas usquequaque. Non rogat non derelinqui, non vexari, non affligi : hoc unum deprecatur, non omnino non usquequaque deseri, quod noxas suis meruisset. Quod si nimbium Deus vehementer & repentinum effundat, qui terrae opimitatem videatur destruere, cogitandum id poenae loco fieri. Hoc ipsum tamen bono nostro futurum est. Bonum nobis erit, cum etiam hoc modo humiliaverit nos, Deus. Quae nocent, docent.

Quaedam arbores adeo tenaces sunt fructuum suorum, ut non facile quidquam dent, nisi vi auferantur. Ejus generis sunt noces, amygdalae, quercus, has si quis leniter ut puros aut prunos concutiat, nihil impetrabit; & non tantum non fructus sed nec folia colliget, ideo baculis, fustibus, saxis in eas pugnandum est, ut quod dare nolunt rogatae, dent percussa.

Arboribus & nos mortales simillimi sumus; fructus nostri, actiones nostrae sunt cum pietate susceptae. Deus hos fructus ambit, hos exigit, non aspere, non vi, sed humanissime ac peramanter; hos fructus millies petit : Fili, honora Dominum, & valebis : praeter eum verò ne timearis alienum. Fili mi, ne obliviscaris legis meae. Audi fili mi, & suscipe verba mea, ut multiplicentur tibi anni vitae. Serva mandata mea & vive. Præbe fili mi, cor tuum mihi, & oculi tui vias meas custodiant. At quoniam bonus Deus his precibus plerumque parum impetrat, vix ulli ex hac fructus decidunt, cogitur saxis & fustibus arbore quæritur, ut vel sic speratos reddat fructus. Conscientia quidem sapiens monet, monent & incondita, monet Angelus Custos, monent alii, sed ea est hujus arboris contumacia, ut ne sic quidem fructus optatos præbeat. Ergo, non aegre ferens, o mea arbor, si durius tecum agatur. Ita Deus cum Hebraeis egit : Tradidit eos in manus gentium, & dominati sunt eorum, qui oderunt eos. Et tribulaverunt eos inimici eorum, & humiliati sunt sub manibus eorum. Ut ea quae nocent, docerent. Quo igitur jure saxis & fustibus indignetur arbor? si sponte daret, quod æquissime petitur, à verberibus immunis ageret.

Naaman leprosus acerbè excanduit, quod Eliseus vates tam tenuiter responderet. Itaque Iordane spreto reverti in Syriam decrevit. At famuli hunc suum dominum ita placarunt : Pater, es si rem grandem dixisset tibi propheta, certe facere debueras, quanto magis quia nunc dixit tibi : Lavare, & mundaberis. His rationibus inducitur, Deus,

Gen. 4. 44. vers. 16. Gen. 4. 42. vers. 21. Sine humilitate nihil discitur. Psal. 89. vers. 13.

Psal. 118. vers. 71.

Afflictio- nis utilitates.

vers. 8. Cur Deus aquas liget. Tob c. 12. vers. 15. Psal. 68. vers. 2. Ita D. Am- brosius id explicat.

Actiones nostras Deus exigit humanissime, Prov. 6. 7. vers. 1. c. 4. v. 10. cap. 7. v. 2. Quis non impetrans tenetur nobiscum durius agere, Psal. 105. v. 41. & 42. Vt ea quae nocerent, docerent.

4. Re. 6. 5. vers. 13. Sualioni famuli Naaman sanatur & lepra.